

УПРАВЛІНСЬКІ ІННОВАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ КРИЗЬ ПРИЗМУ BANI-СВІТУ

Анотація. Соціально-економічне середовище наразі характеризується нестабільністю та кризовими процесами, все це сприяло появі нової концепції світового ладу. Називають даний історичний період - BANI-світ, який характеризується крихкістю, тривожністю, нелінійністю та незбагненністю. Питання розвитку переробних підприємств у цьому часовому періоді та пошук ефективних інструментів адаптації до нових умов існування організацій у світі є актуальним і набуває все більшого значення, оскільки дані підприємства України є важливим сектором національної економіки. Тому, надважливим завданням для менеджменту переробних підприємств BANI-світу стає знаходження ефективних інструментів та принципів для подолання негативних проявів даної концепції.

Ключові слова: BANI-світ, підприємства переробної промисловості, управлінські інновації, крихкість, тривожність, нелінійність, незбагненність.

Актуальність. Період, в якому ми перебуваємо зараз, багато вчених називають пограничним і таким, в якому не залишилося орієнтирів. Сучасний світ характеризується переходом від впевненості, передбачуваності до тривожного та незбагненого. Називають даний період – BANI-світ. Питання розвитку підприємств переробної промисловості у цьому часовому періоді та пошук інноваційних та ефективних інструментів адаптації до нових умов існування організацій у крихкому, тривожному, нелінійному та незбагненому світі є актуальним і набуває все більшого значення. Продовжити своє функціонування та розвиток під дією мінливого середовища зможуть лише ті, переробні підприємства, які змогли знайти та ефективно застосувати дієві інструменти, щоб адаптуватися до BANI-світу. Турбулентність середовища даних підприємств вимагає пошуку нових ефективних моделей управління, налагодження бізнес-процесів у відповідності до попиту, який заснований на нелінійності, антикрихкості, швидкості прийняття рішень, ефекту присутності «тут і зараз», гнучкості та адаптивності.

Постановка завдання. За останні сорок років наш світ дуже змінився. Змінилося все те, чим живе і з чим взаємодіє людина: інакше шукає інформацію, отримує доступ до необхідних ресурсів, працює і відпочиває. Це відбулося через швидкий розвиток науки та техніки, розквіт цифровізації. Нас оточують потоки інформації, яку людина не в змозі сприймати та аналізувати в повному обсязі, що викликає у неї занепокоєння та нестабільність. Великий вплив на світ і те, як його сприймає людина, здійснила пандемія коронавірусної хвороби. Людина відчула себе беззахисною і невпевненою у великому світі, який дуже швидко змінюється. Ці зміни стосуються усталених правил, законів, інструментів управління. Домінантом в плануванні стає короткострокова перспектива, здатність бути гнучким та адаптуватися до змін. Переробні підприємства України виконують виробничу функцію і є важливим сектором національної економіки. Тому, надважливим завданням для менеджменту переробних підприємств BANI-світу стає знаходження шляхів подолання негативних проявів даної концепції, застосовуючи управлінські інновації.

Результати дослідження. Переробні підприємства – такі підприємства, в яких як сировина використовуються продукти сільського господарства або видобуті видобувною промисловістю. Переробні підприємства сприяють насиченню ринку товарами, мобілізують фінансові та виробничі ресурси населення, служать інструментом розв'язання соціальних завдань. Вони задовольняють потреби населення в таких напрямках: продукти харчування та напої, продукція легкої промисловості, фармацевтична та хімічна продукція, металургійна та продукти нафтопереробки, ін. Тому, на сучасному етапі історичного розвитку дуже важливо зберегти та підвищувати вартість активів переробних

підприємств України. Існування та ефективне управління даними суб'єктами господарювання вимагає пошуку нової парадигми менеджменту.

Світ, який оточує людину, і який створений нею, став дуже швидкий, складний, крихкий та непередбачуваний. Він характеризується акронімом BANI-світ [1, с. 98]:

- Brittle – (Крихкий);
- Anxious (Тривожність)
- Nonlinear (Нелінійний)
- Incomprehensible (Незбагненний).

BANI – світ змінив VUCA-світ, домінантом якого була: нестабільність, невизначеність, складність і неоднозначність. Тоді як лише до 1980-х років світ характеризувався акронімом SPOD, що означає: стійкий, передбачуваний, простий, визначений [2, с. 60].

Коли для більшості населення на Землі коронавірусна хвороба змінила світ і їх світосприйняття, то для України справжній BANI-світ відкрився із повномасштабним вторгненням росії. У сучасному світі зникають правила та зв'язки, які існували раніше, але ці прогалини не заповнюються новими стійкими взаємозалежностями [3, с. 28]. Світ настільки швидко змінюється, що людина не встигає адаптуватися, отримувати нові знання та навички, щоб гармонійно існувати в даному середовищі і почуватися впевненою в майбутньому. Більшість вчених погоджуються з тим, що починається період розквіту штучного інтелекту, роботів, синтетичної їжі, розумних технологій. В майбутньому це призведе до закриття великого масиву підприємств, продукція яких стає не потрібною, багато працівників втратить роботу, оскільки їх праця буде не конкурентоспроможною і непотрібною через розвиток технологій. За даними дослідження, до 2030 року приблизно 375 млн. людей у світі залишаться без роботи, якщо не перекваліфікуються і не змінять свою спеціалізацію [4].

На нашу думку, ефективними інструментами управління переробними підприємствами в умовах BANI-світу є:

- застосування інструментів антикрихкості (використання моделей управління за яких можливе швидке відновлення роботи після руйнування або занепаду);
- побудова бізнес-процесів у нелінійній залежності причин та наслідків;
- відмова від шаблонного мислення;
- перехід від догматизму до креативності та системного бачення світу;
- управління мотиваційною складовою направлене на подолання стресу та відчуття безвихіді персоналу;
- надання психологічної, юридичної допомоги працівникам для збереження ментального здоров'я;
- швидкість прийняття управлінських рішень;
- зменшення часового періоду планування;
- коригування нових методів та моделей управління під час їх впровадження;
- використання нових можливостей, які пропонує середовище;
- здійснення управління поетапно;
- надання можливості професійного зросту та розвиток нових навичок у персонажа;
- застосування ESG- стратегій для усвідомленого управління та соціальної відповідальності;
- розвиток емоційного інтелекту та емпатії в колективі;
- ефективне управління ризиками та застосування інструментів ризик-менеджменту.

Особливого значення в період розквіту BANI-світу відіграє менеджмент підприємства. Саме на управління покладається велика відповідальність за збереження та розвиток переробних підприємств. На нашу думку, основними концептуальними положеннями менеджера при управлінні переробним підприємством в умовах BANI-світу є:

- вміння знаходити нові можливості;
- адаптуватися до змін (відбудовувати, перебудовувати, добудовувати);

- бути уважним до сьогодення, до себе, до персоналу;
- розвивати емоційний інтелект;
- використовувати критичне, системне, трансцендуальне мислення;
- розроблювати велику кількість альтернатив;
- бути ризикоорієнтованим;
- бути готовим до застосування управлінських інновацій;
- надавати особливого значення мотивуванню персоналу.

Для ефективного управління переробними підприємствами, необхідно впроваджувати сучасні технології управління, вдосконалювати процеси виробництва, розвивати стратегічне планування та аналізувати ринкові тенденції. Також важливо бути гнучким та швидкореагуючим на зміни у середовищі, в якому діє підприємство.

Висновки. Соціально-економічне середовище наразі характеризується нестабільністю та кризовими процесами, все це сприяло появі нової концепції світового ладу. У цих мінливих умовах необхідною вимогою ефективного функціонування переробних підприємств стає пошук управлінських інновацій, нових дієвих інструментів, концепцій та принципів управління. BANI-світ вимагає зміни трендів, розробку факторів протидії крихкості, тривожності, нелінійності та незбагненності. Побудовування ефективної системи управління переробними підприємствами у умовах BANI-світу вимагає комплексного підходу та уваги до різних аспектів, таких як виробництво, логістика, маркетинг, фінанси та управління персоналом.

Список використаних джерел

1. Буняк Н. Особливості менеджменту в умовах BANI-світу. Економічний часопис Волинського національного університету ім. Лесі Українки: Науковий журнал. 2023. Вип. 4. С.97-103.
2. Зачосова Н.В., Назаренко С.А., Собко В.В. Формування системи фінансово-економічної безпеки суб'єкта господарювання та стратегічне управління нею у реаліях BANI WORLD. Підприємництво та інновації. 2022. Вип. 23. С.59-62
3. Галушка З.І. Невизначеність як економічна категорія та як середовище функціонування бізнесу. Економіка: реалії часу. 2023 Вип. 1 (65). С. 26-32.
4. Тендітна та неспокійна епоха: як технології змінюють світ і як бути до цього готовим. URL: [Що таке BANI-світ і як жити в епоху змін: поради \(highload.today\) \(дата звернення 27.03.2024\)](#).
5. Дуднева Ю., Долгополов В. Особливості підприємницької діяльності в контексті BANI світу. Адаптивне управління: теорія і практика. Економіка. 2022. Вип. 14 (28). URL: [\(PDF\) Особливості підприємницької діяльності в контексті викликів BANI-світу \(researchgate.net\) \(дата звернення 28.03.2024\)](#).
6. Нові виклики: прощай, світ VUCA, ласкаво просимо у світ BANI. URL: [Нові виклики: прощай, світ VUCA, ласкаво просимо у світ BANI - Management.com.ua \(дата звернення 26.03.2024\)](#).
7. Глобальний соціально-економічний розвиток в умовах VUCA, SPOT, DEST та BANI світу. URL: [\(PDF\) ГЛОБАЛЬНИЙ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК В УМОВАХ VUCA, SPOT, DEST ТА BANI СВІТУ GLOBAL SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT IN VUCA, SPOT, DEST AND BANI WORLD \(researchgate.net\) \(дата звернення 27.04.2024\)](#)

Nadiia ONIKHENKO

assistant,

Management Department

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Ukraine

MANAGERIAL INNOVATIONS OF PROCESSING INDUSTRY ENTERPRISES THROUGH THE PRISM OF THE BANI WORLD

Abstract. The socio-economic environment is currently characterized by instability and crisis processes, all of which have contributed to the emergence of a new concept of the world order. This historical period is called the BANI-world, which is characterized by fragility, anxiety, nonlinearity and incomprehensibility. The issue of development of processing enterprises in this time period and the search for effective tools for adapting to the new conditions of existence of organizations in the world is relevant and becoming increasingly important, since these enterprises of Ukraine are an important sector of the national economy. Therefore, the most important task for the management of processing enterprises of the BANI-world is to find effective tools and principles to overcome the negative manifestations of this concept.

Keywords: BANI-world, processing enterprises, innovations, fragility, anxiety, nonlinearity, incomprehensibility.